

Povezane osobe računovodstvo/ porezi

Ivana Krajinović, Ernst & Young d.o.o. Zagreb

Sadržaj

- ▶ Uvod
- ▶ Definicija povezanih osoba prema MRS-u 24
- ▶ Osobe koje se prema MRS-u 24 ne smatraju povezanim
- ▶ Objave povezanih osoba u skladu s MRS-om 24
- ▶ Povezane osobe prema poreznim propisima
- ▶ Zaključak

Uvod

- ▶ Odnosi i transakcije s povezanim osobama su normalan dio poslovanja svakog društva. Mnoga društva svoje poslovne transakcije obavljaju preko ovisnih društava, u okviru zajedničkih pothvata i pridruženih društava.
- ▶ Suština problema odnosa među povezanim osobama nalazi se u činjenici da povezana društva mogu međusobno ulaziti u transakcije po cijenama i uvjetima u koje ne bi ulazila s nepovezanim strankama.
- ▶ Problematikom odnosa između povezanih osoba te informacijama koje je potrebno objaviti u okviru transparentnog financijskog izvještavanja bavi se prvenstveno Međunarodni računovodstveni standard (MRS) 24 – *Objavljivanje povezanih stranaka*
- ▶ U poreznom smislu, prvenstveno je primjenjiv Opći porezni zakon te Zakon o porezu na dobit

Definicija povezanih osoba prema MRS-u 24

- ▶ Prema MRS-u 24 povezanim osobama izvještajnog društva smatraju se:
  - ▶ Određene osobe ili bliski članovi obitelji
  - ▶ Društva koja su dio iste grupe
  - ▶ Društva koja su pridružena društva ili zajednički pothvati
  - ▶ Društva koja su zajednički pothvati ili pridružena društva istog vlasnika
  - ▶ Društva koja su pod zajedničkom kontrolom određenih osoba i bliskih članova obitelji
  - ▶ Društva koja su pod značajnim utjecajem određenih osoba ili bliskih članova obitelji i
  - ▶ Društva koja su povezana s državom.

Osobe koje se prema MRS-u 24 ne smatraju povezanim strankama

- ▶ U skladu s odredbama MRS-a 24 osobe koje se **ne** smatraju povezanim osobama uključuju:
  - ▶ Dva društva koja imaju zajedničkog direktora ili drugog člana ključnog rukovodećeg osoblja ili ona gdje član ključnog rukovodećeg osoblja jednog društva ima značajan utjecaj nad drugim društvom;
  - ▶ Dva ulagatelja koja dijele zajedničku kontrolu nad zajedničkim ulaganjem;
  - ▶ Društva koja pružaju financijsku potporu, sindikate, javna društva, odjele i agencije države koja ne kontrolira, zajednički kontrolira ili značajno utječe na izvještajno društvo u svojstvu njihovog uobičajenog poslovanja s društvom
  - ▶ Kupce, dobavljače, davatelje franšize, distributere ili druge agente s kojima društvo značajno surađuje samo zbog ostvarivanja ekonomske ovisnosti.

Objave povezanih osoba prema MRS-u 24 -1

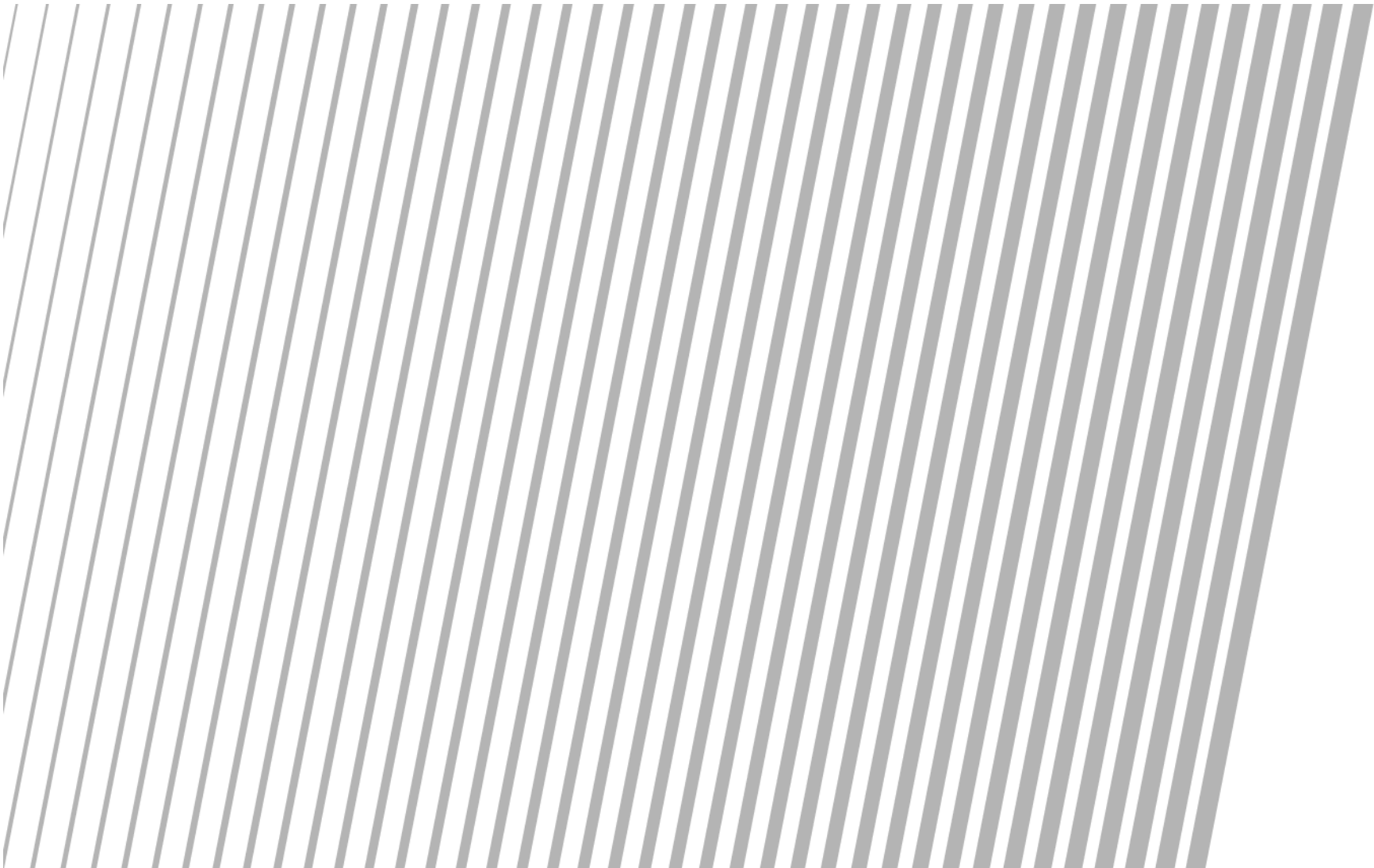

- ▶ U skladu s MRS-om 24 izvještajno društvo treba objaviti niže navedene informacije:
  - ▶ Ime matičnog društva, kao i ime stranke koja u konačnici kontrolira društvo, ako je ona različita od matičnog društva
  - ▶ Naknade članovima ključnog rukovodećeg osoblja
  - ▶ Transakcije s povezanim osobama koje uključuju:
    - ▶ Nabavu ili prodaju robe
    - ▶ Nabavu ili prodaju nekretnina, postrojenja i opreme i druge imovine
    - ▶ Pružanje ili primanje usluga
    - ▶ Najmove
    - ▶ Plaćanja istraživanja i razvoja
    - ▶ Plaćanja u okviru ugovora o licencama
    - ▶ Plaćanja u okviru ugovora o financiranju (uključujući zajmove i uplate kapitala u novcu i u naravi)
    - ▶ Pružanje garancija ili kolaterala
    - ▶ Obveze za određene radnje u slučaju nastanka ili ne nastanka određenog događaja u budućnosti, uključujući ugovore o izvršenju ; i
    - ▶ Podmirenje obveza u ime društva ili od strane društva u ime povezane osobe.

Objave povezanih osoba prema MRS-u 24 - 2

- ▶ U skladu s izmijenjenom verzijom MRS-a 24 (iz studenog 2009) društva koja su pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem države nisu dužna objavljivati informacije o povezanim osobama uključujući i :
  - ▶ transakcije i otvorena stanja potraživanja i obveza s državom koja ih kontrolira, zajednički kontrolira ili ima značajan utjecaj;
  - ▶ transakcije i otvorena stanja potraživanja i obveza s drugim društvom koje je povezano jer ista država ima kontrolu, zajedničku kontrolu ili značajan utjecaj nad oba društva
- ▶ Društvo pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem države može koristiti gore navedeno izuzeće od objava u svojim financijskim izvještajima pod uvjetom da objavi niže navedene informacije:
  - ▶ naziv (ime) države i prirodu njenog odnosa s izvještajnim društvom (odnosno, navođenje informacije o tome da li država kontrolira, zajednički kontrolira ili ima značajan utjecaj nad društvom):
  - ▶ Opis prirode te iznos svake pojedinačno značajne transakcije i drugih transakcija koje su zajednički (ali ne i pojedinačno) značajne s dovoljno detalja kako bi se korisnicima financijskih izvještaja omogućilo razumijevanje utjecaja transakcija s povezanim osobama na financijske izvještaje društva

Povezane osobe prema poreznim propisima– Opći porezni zakon (“OPZ”)

- ▶ Opći porezni zakon (NN 147/08, 18/11, 78/12) u članku 40.a povezanim društvima smatra:
  - ▶ Društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravo odlučivanja
  - ▶ Ovisno i vladajuće društvo
  - ▶ Društva koncerna
  - ▶ Društva s uzajamnim udjelima koja su povezana tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugom društvu
  - ▶ Društva povezana poduzetničkim ugovorom i to: ugovorom o vođenju poslova društva, ugovorima o prijenosu dobiti te ostalim poduzetničkim ugovorima koji se upisuju u sudski registar
- ▶ Ovisnim društvom se u smislu Općeg poreznog zakona smatra pravna osoba na koju druga pravna osoba (vladajuće društvo) može imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj, odnosno nad kojom vladajuće društvo ima kontrolu

Povezane osobe prema poreznim propisima– Zakon o porezu na dobit

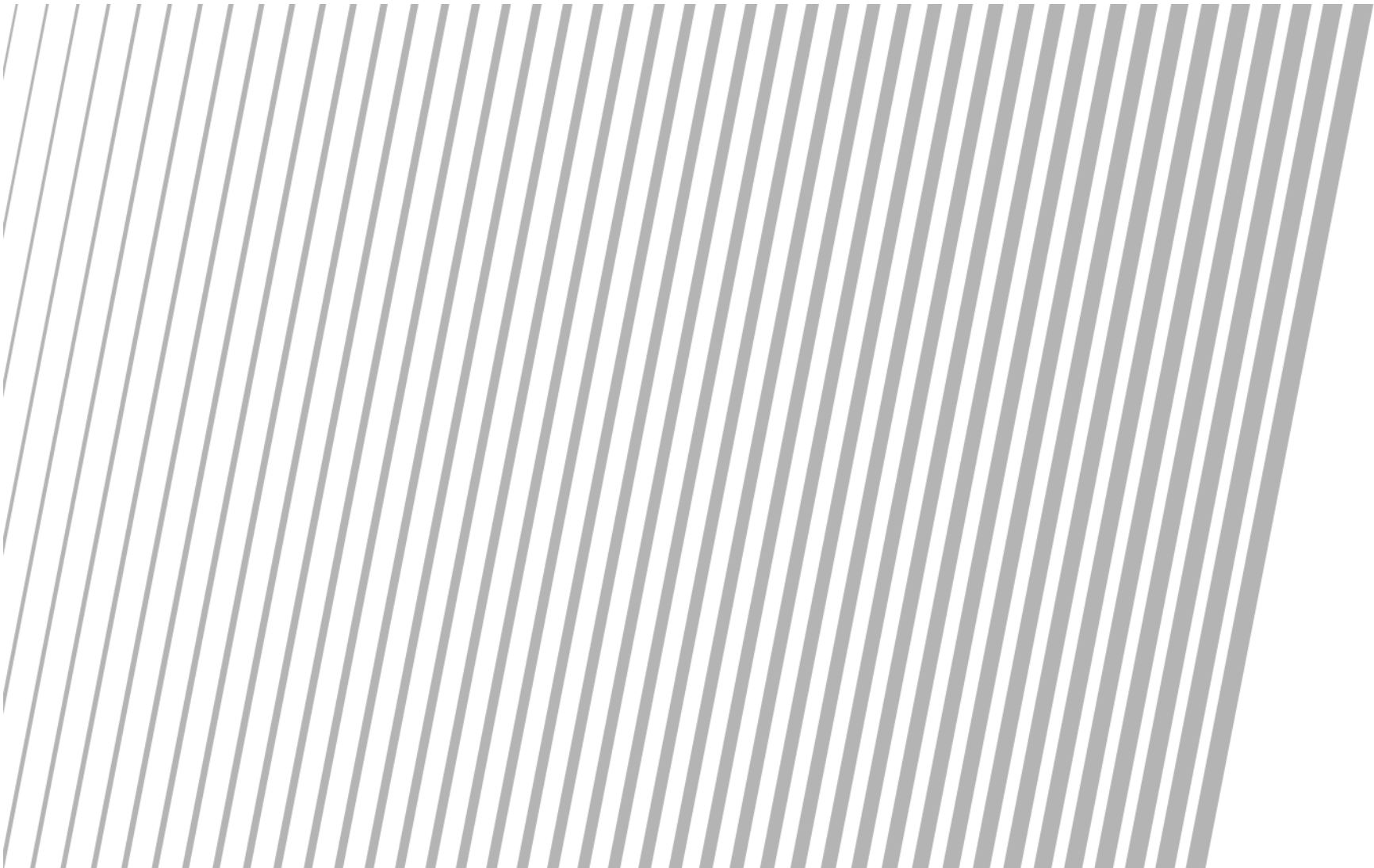

- ▶ Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12) u članku 13 navodi:
  - ▶ Ako se između povezanih osoba u njihovim poslovnim odnosima ugovore takve cijene ili drugi uvjeti koji se razlikuju od cijena ili drugih uvjeta koji bi se ugovorili između nepovezanih osoba, tada se sva dobit u svoti u kojoj bi bila ostvarena, kad bi se radilo o odnosima između nepovezanih osoba, uključuje u poreznu osnovicu povezanih osoba
  - ▶ Povezanim osobama se smatraju osobe kod kojih jedna osoba sudjeluje izravno ili neizravno u upravi, nadzoru ili kapitalu druge osobe, ili iste osobe sudjeluju izravno ili neizravno u upravi, nadzoru ili kapitalu društva
  - ▶ Pri utvrđivanju i procjeni jesu li poslovni odnosi između povezanih osoba ugovoreni po tržišnim uvjetima može se koristiti jedna od ispod navedenih metoda:
    - ▶ Metoda usporedivih nekontroliranih cijena
    - ▶ Metoda trgovačkih cijena

Povezane osobe prema poreznim propisima– Zakon o porezu na dobit-nastavak

---

- ▶ Poslovni odnosi između povezanih osoba priznat će se samo ako porezni obveznik posjeduje i na zahtjev Porezne uprave pruži podatke i informacije o povezanim osobama i poslovnim odnosima s tim osobama, metodama kojima se koristi za utvrđivanje usporedivih tržišnih cijena i razlozima za odabiranje konkretnih metoda.
- ▶ Članak 14, Zakona o porezu na dobit:
  - ▶ prihod od kamata na dane zajmove kod povezanih osoba obračunava se najmanje do visine kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma
  - ▶ rashodi od kamata na primljene zajmove kod povezanih osoba priznaju se najviše do visine kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma
  - ▶ Kamatnu stopu određuje i objavljuje ministar financija, prije početka poreznog razdoblja u kojem će se koristiti – efektivna stopa HNB-a u skladu s čl. 37 Pravilnika o porezu na dobit

Zaključak

- ▶ Transakcije s povezanim osobama kao posljedica globalizacije tržišta postaju sve značajnije. Upravo zbog toga treba razumjeti objave koje se moraju uključiti u financijske izvještaje pripremljene u skladu s MSFI-jevima, te osigurati pravovremenu pripremu i prikupljanje potrebnih informacija.
- ▶ Porezna problematika transakcija s povezanim osobama fokusirana je na dokazivanje tržišne osnove tih transakcija, te bi društva s aspekta poreza na dobit trebala osigurati dokumentaciju koja u skladu s odredbama Zakona o porezu na dobit potkrepljuje tržišne karakteristike takvih transakcija.

Hvala na pažnji!